

Доронкіна М.С.
здобувачка 1М курсу
кафедри музичного мистецтва
Херсонського державного університету,
м. Херсон, Україна
Наукова керівниця – канд. пед. наук,
доцент Н.О. Гунько.

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ВОКАЛУ

Сучасна мистецька освіта дедалі частіше постає перед викликом поєднання традиційних методик із новітніми підходами до підготовки фахівців. У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема формування професійної компетентності майбутнього викладача вокалу, адже саме від рівня його фахової підготовки залежить якість навчання, творча мотивація та професійна реалізація студентів.

Професійна компетентність майбутнього викладача вокалу є складним, багатоаспектним утворенням. Вона включає не лише вокальні навички, але й педагогічні вміння, комунікативну гнучкість, емоційну чутливість та здатність до творчої інтерпретації музичного матеріалу. Згідно з визначенням І. Полубояриної, це інтегративне утворення, що охоплює як структурні компоненти, так і особистісні якості, необхідні для музично-педагогічної діяльності [2, с. 19]. Своєю чергою, С. Демченко підкреслює важливість гармонійного поєднання професійних знань із досвідом і вміннями, що використовуються у межах освітнього процесу [1, с. 14].

Аналіз термінів і підходів дозволив сформулювати уявлення про специфіку підготовки фахівця-вокаліста. Важливим кроком стало вивчення структури вокальної компетентності, яка, згідно з концепцією Л. Тоцької, включає мотиваційний, емоційний, когнітивний, виконавський та творчий компоненти

[3, с. 40]. Ці складові не є автономними — навпаки, саме їхня взаємодія забезпечує цілісність професійного становлення викладача вокалу.

Згідно з визначенням ЮНЕСКО, до ІКТ належать комп'ютери, інтернет-ресурси, мультимедійне обладнання, мобільні пристрої, засоби мовлення, аудіо- та відеоплеєри, а також телекомунікаційні технології — все, що забезпечує передачу, зберігання та обробку інформації [6].

ІКТ у сучасній мистецькій освіті виконують щонайменше три ключові функції: вони підвищують доступність навчального процесу, розширюють методичний інструментарій викладача і забезпечують індивідуалізацію навчання. У межах підготовки викладача вокалу ці функції набувають особливої ваги, адже дають змогу не лише навчати техніці співу, а й стимулювати творче мислення, самоаналіз і самостійне вдосконалення студентів.

Дистанційні платформи, як-от Zoom чи Google Meet, стали ключовими інструментами підтримання безперервності вокального навчання під час пандемії COVID-19. Попри певні технічні обмеження, пов'язані з передачею звуку, ці сервіси дозволили забезпечити візуально-аудіальний контроль за навчанням і надати студентам можливість продовжувати працювати над репертуаром [Murdaugh, див. у тексті роботи]. Звісно, для ефективного використання таких інструментів необхідна відповідна цифрова грамотність викладача, що також стає елементом його професійної компетентності [4].

Окрему увагу у формуванні професійної компетентності викладача вокалу варто приділити мультимедійним засобам навчання. Завдяки своїй наочності, динамічності та здатності поєднувати візуальний, аудіальний і текстовий компоненти, вони не лише активізують пізнавальну діяльність студентів, а й дозволяють викладачеві пояснити складні вокально-технічні процеси в доступній і переконливій формі.

Мультимедійні презентації, електронні посібники, відеоуроки, а також аудіофрагменти та анімаційні моделі активно застосовуються під час пояснення понять, пов'язаних із технікою дихання, атаки звуку, артикуляції чи

інтонування. Педагог може не лише надати студенту усне пояснення, а й закріпити матеріал через наочний супровід – демонстрацію відеофрагмента, ілюстративної схеми або аудіозапису з прикладом правильної вокальної фрази. Це сприяє більш глибокому розумінню навчального матеріалу і формуванню комплексного слухо-зорового уявлення про вокальний процес [4].

Ще одним важливим інструментом є відеозапис занять. Він дозволяє студенту неодноразово переглядати власні виступи, аналізувати допущені помилки, відслідковувати динаміку розвитку голосу та художньої інтерпретації. Такий підхід підсилює компонент саморефлексії, який є важливою складовою професійної компетентності педагога-музиканта.

Не менш значущими є спеціалізовані комп'ютерні програми та мобільні додатки, які виконують функцію індивідуального голосового тренажера. Зокрема, програми *Sing&See*, *VocalizeU*, а також спектральні аналізатори дозволяють у режимі реального часу візуалізувати параметри голосу – висоту, гучність, форманти. Студент отримує миттєвий зворотний зв'язок, що дає йому змогу коригувати техніку без участі викладача, у власному темпі, в домашніх умовах [5].

Експериментальні дослідження засвідчили, що студенти, які застосовують такі програми, досягають рівня володіння голосом, зіставного з результатами навчання в традиційному форматі. Це дозволяє розглядати ІКТ як не просто допоміжний, а рівноправний інструмент вокального вдосконалення – за умови педагогічного супроводу, чіткого методичного пояснення і систематичної практики [4].

Ще одним надзвичайно важливим аспектом інтеграції ІКТ у навчальний процес є використання інтернет-ресурсів. У всесвітній мережі доступні онлайн-бібліотеки нот, цифрові архіви пісенного репертуару, відеозаписи опер, романсів, вокальних етюдів і концертів. Такий відкритий доступ до виконавських зразків і стилістичних моделей дозволяє студентам не лише розширити репертуар, а й ознайомитися з різними вокальними школами – як академічними, так і естрадними [4].

YouTube, музичні платформи, відеоканали відомих педагогів-вокалістів – усе це стає джерелом порівняння, аналізу та натхнення. За допомогою інтерактивних онлайн-сервісів викладач може скласти тематичні плейлисти, організовувати колективне слухання з подальшим обговоренням, а також залучати студентів до самостійного пошуку матеріалу.

Сучасний підхід передбачає не лише споживання, а й створення контенту. Саме тому дедалі частіше студенти записують власні виконання, публікують їх у закритих групах, коментують роботи одне одного. Таким чином, соціальні мережі виконують функцію навчального середовища – з неформальним, але дієвим обміном досвідом, взаємною підтримкою і рефлексією [4].

У підсумку, варто наголосити: ІКТ – це не технічна «надбудова» до традиційного вокального навчання. Це новий вимір професійної підготовки, у якому сучасний викладач вокалу повинен упевнено орієнтуватися. Їх ефективне використання дозволяє не лише оптимізувати навчальний процес, а й зробити його більш гнучким, індивідуалізованим і відкритим до інновацій.

Опанування цифрових засобів – це сьогодні не розкіш, а необхідність. Бо саме на перетині методичної майстерності й технічної обізнаності формується той тип викладача, якого потребує сучасна мистецька школа: фахівця, здатного навчати не лише голосом, а й з урахуванням цифрової культури нового покоління студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Демченко С. О. Розвиток професійно-педагогічної компетентності викладачів спеціальних дисциплін вищих технічних закладів освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук / С. О. Демченко; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Кіровоград, 2005. 20 с.
2. Полубоярина І. І. Формування професійної компетентності майбутніх учителів музики в педагогічному коледжі : автореф. дис. ... канд. пед. наук. / І. І. Полубоярина. Житомир, 2008. 21 с.
3. Тоцька Л. О. Динаміка ефективності удосконалення вокальної підготовки майбутніх учителів музики / Людмила Олексіївна Тоцька // Історія, теорія та практика музично-естетичного виховання : матеріали

Другого Всеукраїнського науково-практичного семінару. Дрогобич : Просвіт, 2008. С. 36–43.

4. Aksenova, S. S. ICT in the teacher training system for academic vocals: Structured mentoring. International Conference on the Development of Education in Eurasia (ICDEE 2019). Atlantis Press, 2019.

5. Şakalar, A., Gürel S. Academic perspectives on the use of digital platforms and mobile applications in vocal training. Online Journal of Music Sciences 9.2 (2024): 389–404.

6. UNESCO Institute for Statistics. (2009). *Guide to Measuring Information and Communication Technologies (ICT) in Education*. Montreal: UNESCO Institute for Statistics URL: <https://unevoc.unesco.org/home/TVETipedia%2BGlossary/lang%3De/show%3Dterm/term%3DInformation%2Band%2Bcommunication%2Btechnology?utm>